

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Парламентська діяльність»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Магістр
Код і найменування спеціальності	D 4 Публічне управління та адміністрування
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Зв'язки з громадськістю
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Загальний обсяг дисципліни – 120 годин; 4 кредити ЄКТС, у тому числі: <i>денна форма здобуття освіти:</i> лекції – 26 год., практичні – 14 год., самостійна – 80 год; форма семестрового контролю – залік; <i>заочна форма здобуття освіти:</i> лекції – 8 год., практичні – 4 год., самостійна – 108 год; форма семестрового контролю – екзамен
Мова викладання	Державна
Навчально-науковий інститут, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій; кафедра економіки та публічного управління
Контактні дані розробника	Щетініна Тетяна Олексіївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри <i>Контакти:</i> ауд. 494 (навчальний корпус № 4); <i>e-mail:</i> tetiana.shchetinina@pdau.edu.ua <i>сторінка викладача на сайті ПДАУ:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/shchetinina-tetyana-oleksiyivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню, є складовими Єдиного фахового вступного випробування для здобуття ступеню магістр зі спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування галузі знань D4 Бізнес, адміністрування та право
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні. ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології <i>Фахові:</i> ФК 02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної

	сфери. ФК 03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування. ФК 07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування. ФК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.
Програмні результати навчання	ПРН 01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень. ПРН 02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення. ПРН 11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
У межах вивчення навчальної дисципліни відбувається формування ряду соціальних навичок (soft skills), таких як: комунікативність; уміння працювати в команді; уміння брати на себе відповідальність; уміння діяти на основі правової свідомості та етичних міркувань; критичне мислення; позитивне мислення; самоосвіта.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Формування у здобувачів вищої освіти комплексного уявлення про становлення парламентаризму, характер та зміст парламентської діяльності в Україні та світі, про вплив роботи парламенту на сферу публічних відносин, на засади вироблення й аналізу публічної політики, технології прийняття управлінських рішень	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Парламентаризм як політичний інститут: теоретико-методологічні підходи вивчення Тема 2. Формування класичних теорій парламентаризму Тема 3. Структура сучасних парламентів. Сучасні моделі парламентаризму Тема 4. Витоки українського парламентаризму. Парламентаризм в Україні за радянських часів та в новітній період Тема 5. Верховна Рада України. Внутрішня організація Верховної Ради Тема 6. Депутатський корпус. Правовий статус народного депутата України. Тема 7. Законотворчий процес як основна функція парламенту Тема 8. Контрольна функція парламенту Тема 9. Установча функція парламенту Тема 10. Парламентська діяльність Європейського Союзу. Парламентська Асамблея Ради Європи. Міжпарламентське співробітництво країн. Тема 11. Модернізація парламенту та моніторинг парламентської діяльності	

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<u>Методи організації навчання:</u> словесні: лекція, розповідь, пояснення; <u>практичні:</u> виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань із самостійної роботи; робота з навчально-методичною та науковою літературою, з аналітичними матеріалами. <u>Методи стимулювання:</u> оперативний контроль, вказування на недоліки. <u>Інноваційні методи:</u> інтерактивні: рольова гра (засідання парламентського комітету), брейн-стормінг; мультимедійні: використання презентацій. <u>Методи контролю:</u> усного: опитування; письмового: контрольна робота, виконання завдань самостійної роботи.	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	здобувачі повинні дотримуватися дедлайнів при виконанні завдань на практичних заняттях та у ході виконання завдань самостійної роботи; повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості, але не більше двох разів; повторне проходження контрольного заходу для підвищення позитивної оцінки;
- щодо академічної доброчесності	здобувачі керуються Кодексом академічної доброчесності ПДАУ, іншими відповідними Положеннями закладу вищої освіти; самостійно виконують навчальні завдання поточного та підсумкового контролю; обов'язково посилаються на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуються норм законодавства України про авторське право і суміжні права; надають достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; списування під час виконання завдань на практичних заняттях або в ході виконання контрольної роботи дає підстави викладачу оцінити діяльність здобувача на 0 балів;
- щодо відвідування занять	здобувачі відвідують заняття згідно з розкладом як в офлайн-, так і в онлайн-форматі, уникаючи запізнь; здійснюють відпрацювання пропусків занять, якщо вони мали місце з поважних причин; використання мобільних пристроїв під час навчального процесу не допускається, крім випадків, коли цього потребує організація роботи на навчальних заняттях або особисті надзвичайні обставини, що виникли у здобувача;
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	здобувачі можуть самостійно або після консультацій з викладачем опанувати на онлайн-платформах або в інший спосіб навчальні програми (проекти), курси, що матиме підтвердження у вигляді сертифікату з визначенням кількості годин та тематикою занять. За наявності сертифікату окремі теми, що відповідають змісту навчальної програми та очікуваним результатам навчання можуть бути здобувачеві перезараховані згідно Положення про порядок визнання результатів навчання,

	набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ
- щодо оскарження результатів оцінювання	оскарження результатів оцінювання здійснюється здобувачем вищої освіти виключно у відповідності до процедури та у терміни, визначені Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ПДАУ
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Основні	
<i>Нормативно-правові акти</i>	
1. Конституція України : Основний Закон від 28.06.1996 р. (редакція від 01.01.2020 р.). <i>Верховна Рада України. Законодавство України: інформаційно-пошукова система.</i> URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#top (дата звернення: 29.08.2025 року).	
2. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04 квітня 1995 р. № 116/95-ВР (редакція від 11.04.2021 р.). <i>Верховна Рада України. Законодавство України: інформаційно-пошукова система.</i> URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text (дата звернення: 29.08.2025 року).	
3. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI (редакція від 05.08.2021 р.). <i>Верховна Рада України. Законодавство України: інформаційно-пошукова система.</i> URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text (дата звернення: 29.08.2025 року).	
4. Про статус народного депутата України: Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII (редакція від 24.02.2021 р.). <i>Верховна Рада України. Законодавство України: інформаційно-пошукова система.</i> URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text (дата звернення: 29.08.2025 року).	
5. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР (редакція від 16.07.2021 р.). <i>Верховна Рада України. Законодавство України: інформаційно-пошукова система.</i> URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 29.08.2025 року).	
<i>Навчально-наукова література</i>	
1. Гошовська В.А. Парламентаризм : підручник. К. : НАДУ, 2016. 672 с.	
2. Діяльність народного депутата України у Верховній Раді України: Посібник для народних депутатів України; авт. Лінецький С. В., Крижанівський В. П., Крук О. І.; Проект USAID. К.: Друкарський дім Олега Федорова, 2019. 104 с.	
3. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник /О. М. Бандурка, О.М.Головко, І.А.Логвиненко та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.М. Бандурки; вступ. слово О.М.Бандурки. 2-ге вид., допов. та змін. Харків : ХНУВС, 2021. 596 с.	
4. Конституційне право України : навч. посібник, вид. 2-ге, перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А.Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 293 с.	
5. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан та ін. за заг. ред. М.В. Афанасьєвої, А.А. Єзерова. Одеса: Юридична література, 2017. 256 с.	
6. Конституційне право України: підручник. Вид. 10-те (ювілейне): перероб. та доп. Ужгород: РІК-У, 2020. 504 с.	
7. Парламентаризм та законотворення: вибрані лекції / Упорядники: О. Л. Копиленко, Є. Р. Бершеда, Ю. О. Волошин, І. М. Мишак. К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2017. 498 с.	
8. Парламентська діяльність: цінності, стандарти, компетентність: Словник основних термінів / за заг. ред. проф. Гошовської В.А. / Авт. кол. К. : НАДУ, 2016. 153 с. Серія «Бібліотека народного депутата».	
9. Парламентський контроль: практичні поради та рекомендації для підвищення ефективності : посібник; Проект ЄС-ПРООН з парламентської реформи. Київ, 2021. 80 с.	
10.Словська І.Є. Конституційно-правовий статус парламенту – Верховної Ради України: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 335 с.	
11.Цінності, стандарти, компетентність у парламентській діяльності : навч. посіб. / за заг. ред.	

проф. В. А. Гошовської. К. : НАДУ, 2016. 193 с. Серія «Бібліотека народного депутата».
12.Шляхтун П. П. Парламентаризм: словник-довідник. К. : Парлам. вид-во, 2003. 230 с.

Допоміжні

1. Верховна Рада України : інформаційна довідка / авт.-упоряд. В. О. Зайчук. Вип. 3. К. : Парлам. вид-во, 2006. 254 с.
2. Георгіца А. З. Сучасний парламентаризм: проблеми теорії і практики. Чернівці: Чернівецький держ. ун-т ім. Ю. Федьковича, 1998. 484 с.
3. Журавський В. Український парламентаризм на сучасному етапі: теоретико-правовий аспект : монографія. К., 2001. 248 с.
4. Кислий П. Становлення парламентаризму в Україні: на тлі світового досвіду. К. : Абрис, 2000. 414 с.
5. Конституційне право України: посіб. для підготовки до іспитів / Ю.Г. Барабаш, Л.К. Байрачна, І.І. Дахова та ін. Харків: Право, 2015. 328 с.
6. Орленко В. І., Орленко В. В. Історія держави і права зарубіжних країн : посіб. для підгот. до іспитів; 3-тє вид. К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2008. 244 с.
7. Основи вітчизняного парламентаризму: підруч. для студ. вищ. навч. закл. : у 2 т. / за заг. ред. В. А. Гошовської. К. : НАДУ, 2012. Т. 1. 408 с.; Т. 2. 340 с. (Бібліотека магістра).
8. Парламентаризм в Україні та країнах Європи: історико-правова ретроспектива і сучасність: Матеріали 14-тої Всеукраїнської наукової конференції. Наукові конференції історико-правової проблематики. Вип. 14 / Терлюк І.Я. (упорядкування); ІППО НУ «Львівська політехніка». Львів: Л-Прес, 2022. 224 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/22813/vipusk-14-2022-r.pdf?Sequence=1&isAllowed=y>
9. Парламентаризм та парламентська діяльність: словник-довідник / уклад. В. А. Гошовська та ін.; за заг. ред. д. політ.н., проф. В.А.Гошовської. К. : НАДУ, 2012. 228 с.
- 10.Реєнт О. Розвиток парламентаризму в Україні. К.: Ін-т історії України НАН України, 2005. 125 с.
- 11.Теорія парламентаризму : навч. посібник; М. А. Бучин та ін. Львів : Вид-во Львівської політехн., 2011. 392 с.
- 12.Український парламентаризм: минуле і сучасне / за ред. Ю. Шемшученка. К., 1999. 368 с.
- 13.Щетініна Т. О. Місцеві ініціативи як інструмент громадської участі: правові аспекти та цифрова трансформація. *Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека»*. 2022. № 8 (30). С. 27-31;URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/administration2022/8/8497>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Верховна Рада України : офіційний веб-портал. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>
2. Національне агентство України з питань державної служби (НАДС): офіційний сайт. URL: <https://nads.gov.ua/>
3. Юристконсульт : Народний правовий портал (Коментовані кодекси, науково-практичні коментарі чинного законодавства). URL: <http://legalexpert.in.ua/komkodeks.html>
4. Електронна юридична бібліотека. URL: <http://pravo-ukraine.org.ua/resyrsi/biblioteka>
5. Студентський юридичний портал України. URL: http://the-law.at.ua/load/juridichna_literatura/41
6. EuroNest Parliamentary Assembly : офіційний сайт. URL: <http://www.europarl.europa.eu/euronest/en/home.html>
7. Лабораторія законодавчих ініціатив: громадська організація : офіційний сайт. URL: <http://parlament.org.ua/>
8. Інститут Законодавства Верховної Ради України : офіційний сайт. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри економіки та публічного управління, протокол № 1 від 01 вересня 2025 року.

ДОДАТОК
до силабусу навчальної дисципліни
«ПАРЛАМЕНТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання
результатів навчання

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Для денної форми здобуття освіти (D4 ПУА_мд_2025)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом по темі
	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Контрольна робота	Екзамен	
Тема 1. Парламентаризм як політичний інститут: теоретико-методологічні підходи вивчення	5	3	6	20	8
Тема 2. Формування класичних теорій парламентаризму	×	3			3
Тема 3. Структура сучасних парламентів. Сучасні моделі парламентаризму	5	3			3
Тема 4. Витоки українського парламентаризму. Парламентаризм в Україні за радянських часів та в новітній період	5	3			8
Тема 5. Верховна Рада України. Внутрішня організація Верховної Ради	5	3			3
Тема 6. Депутатський корпус. Правовий статус народного депутата України	×	3			3
Тема 7. Законотворчий процес як основна функція парламенту	5	3	6		8
Тема 8. Контрольна функція парламенту	5	3			8
Тема 9. Установча функція парламенту	×	3			8
Тема 10. Парламентська діяльність Європейського Союзу. Парламентська Асамблея Ради Європи. Міжпарламентське співробітництво країн.	5	3			8
Тема 11. Модернізація парламенту та моніторинг парламентської діяльності.	×	3			8
Всього за темами	35	33	×	×	68
Контрольна робота	×	×	12	×	12
Екзамен	×	×	×	20	20
Разом	35	33	12	20	100

Для заочної форми здобуття освіти (Д4 ПУА_мз_2025 [1] (л.н.))				
Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом по темі
	Виконання завдань на практичних заняттях	Контрольна робота	Екзамен	
Тема 1. Парламентаризм як політичний інститут: теоретико-методологічні підходи вивчення	×	40	20	8
Тема 2. Формування класичних теорій парламентаризму	×			3
Тема 3. Структура сучасних парламентів. Сучасні моделі парламентаризму	×			3
Тема 4. Витоки українського парламентаризму. Парламентаризм в Україні за радянських часів та в новітній період	×			8
Тема 5. Верховна Рада України. Внутрішня організація Верховної Ради	20			3
Тема 6. Депутатський корпус. Правовий статус народного депутата України	×			3
Тема 7. Законотворчий процес як основна функція парламенту	×			8
Тема 8. Контрольна функція парламенту	20			8
Тема 9. Установча функція парламенту	×			8
Тема 10. Парламентська діяльність Європейського Союзу. Парламентська Асамблея Ради Європи. Міжпарламентське співробітництво країн.	×			8
Тема 11. Модернізація парламенту та моніторинг парламентської діяльності.	×			8
Всього за темами	40	×	×	68
Контрольна робота	×	40	×	12
Екзамен	×	×	20	20
Разом	40	40	20	100

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань на практичних заняттях		
Кількість балів		Критерії оцінювання
Для денної форми	Для заочної форми	
5	20	здобувач вищої освіти ґрунтовно і в повному обсязі виконує всі види завдань на практичних заняттях, демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; посилається на факти та матеріали, які знайдено та опрацьовано самостійно, додатково до рекомендованих джерел; аргументовано обґрунтовує свою думку (<i>високий рівень</i>)
4	15 – 19	здобувач вищої освіти ґрунтовно і в повному обсязі виконує всі види завдань на практичних заняттях, демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі (<i>належний рівень</i>)
3	11 – 14	здобувач вищої освіти демонструє знання і розуміння основних положень теми, але викладає матеріал не досить повно, обґрунтовуючи свої висновки, користується лише матеріалами лекції або підручника (<i>достатній рівень</i>)
	6 – 10	здобувач вищої освіти не виявляє знань при виконанні більшої частини завдань; викладає матеріал не повно, поверхнево і непереконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у письмовому або мовленнєвому оформленні відповіді (недостатнє володіння термінологією); допускається суттєвих помилок або ним виконано, хоча і правильно, менше 50 % завдань (<i>достатній рівень</i>)
1-2	1 – 5	здобувач вищої освіти не виявляє знань при виконанні більшої частини завдань;

		викладає матеріал не повно, поверхнево і непереконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у письмовому або мовленнєвому оформленні відповіді (недостатнє володіння термінологією) <i>(рівень нижче достатнього)</i>
0	0	завдання не виконані, тому не можуть бути оцінені

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи	
Кількість балів	Критерії оцінювання
Для денної форми	
3	здобувач вищої освіти виконав усі завдання, винесені на самостійну роботу; результати самостійної роботи викладені логічно та послідовно; оформлення роботи виконано належним чином; викладений матеріал характеризується як самостійний аналіз автора; опрацьовано належну кількість інформаційних джерел (високий рівень)
2	здобувач вищої освіти виконав усі завдання, винесені на самостійну роботу; результати самостійної роботи викладені логічно та послідовно, але є неточності та окремі помилки; оформлення роботи виконано належним чином (належний рівень)
1	здобувач вищої освіти не повністю виконав завдання для самостійного опрацювання (менше 60 %); роботу оформлено не належним чином або виконано та подано на перевірку несвоєчасно, відповіді носять формальний характер та не розкривають суті питання (достатній рівень)
0	завдання не виконані, тому не можуть бути оцінені

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань контрольної роботи	
Кількість балів	Критерії оцінювання
Для денної форми	
6	питання контрольної роботи розкрито у повному обсязі, зміст відповідає сутності питання; відповідь має аналітичний характер, продемонстровано самостійність у викладі матеріалу та формулюванні висновків <i>(високий рівень)</i>
5	питання контрольної роботи розкрито у повною мірою за обсягом і змістом; лише частина відповіді має аналітичний характер; відповіді здобувача вищої освіти бракує самостійності у викладі матеріалу та формулюванні висновків <i>(належний рівень)</i>
4	питання контрольної роботи розкрито у повною мірою за обсягом і змістом; але в цілому здобувач вищої освіти демонструє лише знання основ теоретичного матеріалу, не наводить приклади, не володіє інформацією про стан парламентської діяльності в українській та світовій практиці <i>(достатній рівень)</i>
3	питання контрольної роботи розкрито лише частково; здобувач вищої освіти продемонстрував знання основної термінології, але відсутні ознаки аналізу та самостійності висновків, значна кількість суттєвих помилок <i>(рівень нижче достатнього)</i>
1-2	питання контрольної роботи не розкрито за сутністю та змістом; підготовлена здобувачем вищої освіти відповідь свідчить про низький рівень засвоєння матеріалу з навчальної дисципліни <i>(рівень нижче достатнього)</i>
0	завдання не виконані, тому не можуть бути оцінені

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань контрольної роботи *	
Кількість балів Для заочної форми	Критерії оцінювання
Теоретичне питання	
10	питання контрольної роботи розкрито у повному обсязі, проведено ґрунтовний самостійний аналіз матеріалів, виклад систематизований та послідовний, у списку використаних джерел відображено останні публікації з питань контрольної роботи, загальне оформлення роботи має естетичний вигляд; використано ілюстративний матеріал в роботі (схеми, таблиці тощо) (<i>високий рівень</i>)
8-9	питання контрольної роботи розкрито у повному обсязі, проведено ґрунтовний самостійний аналіз матеріалів, виклад систематизований та послідовний, у списку використаних джерел відображено переважно підручники та монографії, відсутні посилання на публікації у періодичних виданнях (<i>належний рівень</i>)
6-7	питання контрольної роботи в основному розкрито, але відсутній самостійний аналіз матеріалів, переважають цитати з підручників, виклад послідовний, відповідного змісту, але не достатній за обсягом (<i>достатній рівень</i>)
4-5	питання контрольної роботи розкрито лише частково, відсутній самостійний аналіз матеріалів, переважають цитати з підручників, виклад уривчастий, не систематизований, не достатній за обсягом і змістом (<i>рівень нижче достатнього</i>)
1-3	питання контрольної роботи розкрито не у повному обсязі або його зміст не відповідає суті питання, текст не послідовний, містить суттєві помилки, оформлено не охайно (<i>рівень нижче достатнього</i>)
0	завдання не виконані, тому не можуть бути оцінені
Всього 20 балів (два теоретичні питання по 10 балів)	
Завдання	
19-20	завдання контрольної роботи виконано у повному обсязі, зміст відповідає суті завдання, виклад матеріалу має самостійний аналітичний характер (<i>високий рівень</i>)
16-18	завдання контрольної роботи виконано у повному обсязі, зміст відповідає суті завдання, виклад матеріалу носить самостійний характер (<i>належний рівень</i>)
13-15	завдання контрольної роботи виконано у повному обсязі, зміст відповідає суті завдання, але виклад матеріалу позбавлений самостійності (<i>достатній рівень</i>)
9-12	завдання контрольної роботи виконано у повному обсязі, зміст відповідає суті завдання, але трапляються певні неточності, виклад матеріалу позбавлений самостійності (<i>достатній рівень</i>)
5-8	завдання контрольної роботи виконано майже у повному обсязі, але мають місце значні помилки та неточності, виклад матеріалу позбавлений самостійності (<i>рівень нижче достатнього</i>)
1-4	завдання контрольної роботи виконано не у повному обсязі, суть завдання не розкрита, мають місце суттєві помилки, оформлення неохайне (<i>рівень нижче достатнього</i>)
0	завдання контрольної роботи не виконано, не може бути оцінено
Всього за виконання завдання – 20 балів	
Всього за виконання контрольної роботи – 40 балів	

* виконання всіх складових контрольної роботи обов'язкове

Шкала та критерії оцінювання відповіді на екзамені		
Кількість балів		Критерії оцінювання
Для денної форми	Для заочної форми	
10	10	здобувач вищої освіти повністю відповів на теоретичне питання; відповідь викладена логічно та послідовно; висновки містять ознаки глибокого самостійного аналізу автора; наведені у відповіді факти свідчать про належне опрацювання додаткової літератури та інформаційних джерел за темами навчальної дисципліни (<i>високий рівень</i>)
8 – 9	8 – 9	здобувач вищої освіти повністю відповів на теоретичне питання; відповідь викладена логічно та послідовно; висновки містять ознаки самостійного аналізу автора; у відповіді є окремі неточності (<i>належний рівень</i>)
6 – 7	6 – 7	здобувач вищої освіти повністю відповів на теоретичне питання; відповідь викладена послідовно, але висновки позбавлені самостійного аналізу автора, переважають узагальнення, недостатньо конкретних фактів; у відповіді є значні неточності та окремі помилки (<i>достатній рівень</i>)
4 – 5	4 – 5	здобувач вищої освіти не повністю надав відповідь на теоретичне питання (менше 75 %); відповідь носить формальний характер та лише частково розкривають суть питання; у відповіді є значні неточності та суттєві помилки (<i>рівень нижче достатнього</i>)
1 – 3	1 – 3	здобувач вищої освіти не повністю надав відповідь на теоретичне питання (менше 50 %); відповідь носить формальний характер та не розкривають суті питання (<i>рівень нижче достатнього</i>)
0	0	завдання не виконані, тому не можуть бути оцінені
Всього на екзамені – 20 балів (два теоретичні питання по 10 балів)		